

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

16. An si non adsit Sacerdos nisi mutus, possit in articulo mortis absolvere moribundum signis, aut scriptura? Et supponitur esse se essentia Sacramentalis absolutionis, ut proferatur voce humana. Et ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

De Absolut. Sacramentali. Ref. XVI. 233

Et quid, si poenitens accedit & petit bona fide? Ex p. 4. tr. 2. Ref. 68.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet novissime Hurtado *disput. 1. de irregularitate diffcult. 11. n. 19.* ubi sic ait: Existimamus contra aliquos absolutionem à peccatis factam ab irregulari esse nullam, quia irregularitate impeditur quis ab usu Ordinum quantum potest ab Ecclesia impediti, Ecclesia autem potest absolutionem à peccatis irritare, quia quamvis sit usus potestatis, seu jurisdictionis Ordinis, pendet tamen ab Ecclesia quoad applicationem subditorum, quia ex vi Ordinis nullus est determinatus, absolutio autem in non subditum est nulla. Ita Hurtado, & ante illum Avila *de cens. part. 7. disp. 2. dub. 6. conclus. 7.* quod confirmatur, quia absolutio est actus Ordinis ex parte potestatis activæ, licet connotet jurisdictionem ex parte materiæ.

2. Verum mihi contraria sententia placet, quam docet Petrus Cornejo *in 3. part. D. Toome tract. 5. de irregular. disp. 5. dub. 3. quest. 3. num. 4.* Villalobos *tom. 1. tract. 2. diffcult. 2. num. 8.* ubi sic ait: [No esta privado de la jurisdicción en el fuero de la penitencia segun la mas probable opinion de fuerte que licitamente puede el provisor ó obispo aunque este irregular dar licencia a un sacerdote para que confiese y si el irregular oyese confesiones aunque peccaria mortalmente porque haze officio de orden, mas si de hecho absolviere validia la absolucion porque tiene potestad de orden y de Jurisdicción y ansi como el que esta prohibido de celebrat por estar descomulgado ó irregular si celebrasse, confragaria, lo mismo es à qui.] Ita ille, & ante illum Suarez *de censur. disp. 40. sect. 2. num. 45.* & novissime hanc sententiam tenet etiam Præpositus *in 3. p. q. 5. de irregular. dub. 3. num. 13.* ubi sic asserit. Dubitari potest, an absolutio impensa ab irregulari sit valida, quando scilicet ratione irregularitatis impeditur eam impendere. Suppono futuram validam, si quis per judicem non sit nominatim declaratus irregularis, juxta *Extravag. ad evitanda*, cum in gratiam aliorum saltem eo casu relinquatur usus jurisdictionis; quamvis peccet irregularis, si se ingerat; questio verò procedit in casu quo irregularitatis sit per judicem promulgata, negat Avila, asserit Suarez, si non inveniatur obex ex parte poenitentis quod dicit sensisse viros doctos à se consultos. Idem censet de suspensione ab Ordine, & de interdicto, quæ sententia est valde probabilis, quia irregularitas non irritat actus Ordinis, etiam eos, qui sunt ex institutione Ecclesiæ, ut consecrationem templi, altaris, calicis, &c. nec etiam irritat actus jurisdictionis, nam irregularis præcisè ratione irregularitatis non impeditur, quo minus possit etiam licetè excommunicare, leges ferre, &c. ergo ex hoc cap. absolutio sacramentalis non redditur invalida. Hæc Præpositus loco citato.

3. Sed pro praxi circa præfens dubium dicendum est cum Turriano *de censur. lib. 8. disput. 58. dub. 2.* lectula ignorantia poenitentis in casu de quo loquimur non posse validam esse absolutionem, quia peccaret graviter petens absolutionem ab eo, quem scit non posse illam conferre sine peccato gravi. Sed sic accedat poenitens bona fide, existimans illum Sacerdotem posse absolvere, quia est toleratus ab Ecclesia, & publicè exercet officium suum, valida erit absolutio. Ita ille. Sed Præpositus, ut visum est, hoc etiam admittit in casu, quo irregularis esset publicè denunciatus, quod tu semper intellige, quando poenitens accedit bona fide.

Tom. 1.

Aliter poneret obicem, & ex hoc capite absolutio esset invalida, & ita hanc sententiam affirmativam etiam si irregularis sit publicè denunciatus, præter Doctores citatos tenet etiam Coninch. *de censur. disput. 18. dub. 1. num. 7.* probans absolutionem ab illo datam esse validam, licet Hurtado & Avila ubi supra, & Navarr. *in manual. cap. 9. num. 8.* doceant, quòd suspensus & interdictus invalidè absolvit.

Sup. his supra prope finem § Verum. hujus Ref. à veris. Idem censet. & in duabus Ref. præteritis.

RESOL. XVI.

An si non adsit Sacerdos nisi mutus, possit in articulo mortis absolvere moribundum signis, aut scripturæ? Et supponitur esse de essentia sacramentalis absolutionis, ut proferatur voce humana.

Et negatur Angelos ministrare posse Sacramenta etiam per corpora assumpta? Ex part. 11. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 14

§. 1. **S**uppono esse de essentia absolutionis Sacramentalis, ut proferatur voce humana. Ita communiter Doctores, asserentes Sacramenta novæ legis essentialiter constare verbis humanis, defectu quorum negant Angelos ministrare posse Sacramenta, etiam per corpora assumpta; quia nequeunt in illis humana verba exercere. Lege Cajet. *3. p. q. 64. ubi Scotum impugnat, dist. 7. q. 1.* affirmat quodlibet suppositum intellectualem posse Sacramentum Baptismi ministrare: fundamentum sumitur ex Christi institutione, quæ nobis usu, & traditione Ecclesiæ constat: præcipue ex Florentino in decreto Eugenij: ubi primò de omnibus Sacramentis universaliter affirmat, ea verbis perfici. Secundo, formam hujus Sacramenti assignans, ait, esse verba absolutionis, quæ Sacerdos proferat, cum dicit: *Ego te absolvo, &c.* Sumi autem eo loco verba à Concilio secundum proprietatem, confirmat exceptio quam infra addit de sacramento Matrimonij, cujus causa, inquit, efficiens regulariter est mutuus consensus, per verba de præfenti expressus, ubi addens, Regulariter, ostendit in reliquis necessaria esse verba proprie sumpta; nam exceptio, ut Juristæ aiunt, regulam firmat. Confirmatur: nam pari modo possent reliqua etiam sacramenta sine verbis à ministro prolatis, sed tantum scriptis, confici. Nemo autem dixerit, Baptisimum, Confirmationem, Eucharistiam, Ordinem, Extremam-Uncionem, perfici tantum scripto. Majorem ostendo; quia non minus forma hujus sacramenti, quam reliquorum colligitur ex verbis Scripturæ, constat autem, formam aliquorum sacramentorum propriis verbis humanis esse proferendam: ergo & hanc.

Sup. hoc, quod hic supponitur infra ad medium § Sed superius hujus Ref. veris. Auctores verò, & in 10. 4. 11. 8. in Ref. 111. §. 12. & §. Re obstat. & seqq. Sed lege eam per totam, & alium §. ejus annor.

2. His positis, difficultas est, an saltem in articulo mortis, si non adsit alius, nisi Sacerdos mutus, possit absolutio nutibus, vel scriptura impendi. Et negativè respondet Nicolaus Ylambert *in 3. p. 1. 3. disp. 8. art. 3. n. 8.* ubi sic ait: Si verba propria & ore Sacerdotis prolata, essent de essentia formæ sacramenti Poenitentia, Christus Dominus non videtur satis prudenter providisse salutem hominum; quia potest interdum contingere, ut fideli moribundo nullus adsit Sacerdos, quam mutus, vel clinguis; ergo in tali casu absolutio per eum data scripto, vel nutu valebit: ergo cum essentia hujus sacramenti, & formæ illius eadem sit extra casum necessitatis, ac in casu necessitatis; sicut mutus ille, vel clinguis validè absolvit moribundum sibi præsentem, sic etiam absolutio quoad suam essentiam non postulabit quod sit vocalis, & pronuncietur ore Sacerdotis. Respondetur, negando, sequi ex nostra senten-

V 3

tia Christum Dominum non satis prudenter statui hominum, & eorum saluti providisse. Primò, quia ad id non requiritur, ut omnibus, & singulis casibus etiam Metaphysicis, provideret saluti uniuscujusque privati in quolibet statu constituti; quia ad hoc ut dicatur prudenter providisse saluti uniuscujusque hominis; satis est quod instituerit remedium, quod debite usurpatum sit univique adipiscendæ salutis aeternæ remedium efficax, quantum est ex se; & ad rationem gratiæ sufficientis, & remedij ejusmodi sufficit, quod defectus applicationis illius ad ponendum ejus effectum in homine non teneat se ex parte Dei, vel Christi Domini: estò per concursum aliquorum agentium naturalium istud remedium impediatur hic & nunc applicari; hoc enim est per accidens, cum Deus non eo sine hunc concursum intendat, nec teneatur impedire ordinem quem suavis ejus providentia postulat, nimirum ut finat causas naturales, & liberas agere modo sibi naturali, & proportionato. Deinde respondetur, hominem illum moribundum posse in tali casu contemni de peccatis cum voto confitendi Sacramentaliter sua peccata, & sic salvari absque reali susceptione Sacramenti Pœnitentiæ. Hucusque Ylambert, cui etiam adde doctissimum Martinon *disp. 52. de pœnitent. sect. 1. n. 1. & 6.*

3. Sed superius adducta non admittit Joannes Pontius in *Cursu Theologico, disp. 46. q. 2. concl. 2. n. 9.* in extremo vitæ periculo; tunc enim si non adesset nullus Sacerdos, nisi qui non posset loqui, non esset inconsultum, ait Pontius, confiteri ipsi, & recipere absolutionem in scripto, aut nutibus ab ipso. Et quidem in illo extremo vitæ periculo tenemur ex charitate succurrere proximo eo meliori modo quo possumus, sed melius est adhibere in illa necessitate Sacramentum dubium, quam nullum adhibere Sacramentum. Ergo, & in casu nostro melius esset adhiberi absolutionem dubiam, videlicet nutu, vel scripto, quam nullam. Adde, quod licet, ut diximus, communis opinio Doctorem asserat absolutionem Sacramentalem voce humana debere proferri, tamen contraria opinio cum adhuc non sit ab Ecclesia damnata, videtur saltem in articulo mor-

tis practicanda per superius adducta. Auctores vero, qui sistent non esse de essentia absolutionis Sacramentalis, ut proferatur voce humana, sunt Paludanus in 4 *disp. 17. q. 2. art. 1.* Adrianus in 4. *q. 1. de Confessione, §. sed oritur. Medina Cod. de confessione, quæst. 15. de modo secret. confitendi.* Petrus Sotus, *sect. 11. de ratione secreti necessary in confessione.* Navarr. in *Sum. cap. 21. num. 36.* Probatur, quia absolutio Sacramentalis est quædam sententia in foro conscientia data; de ratione autem sententiæ non est, ut proferatur voce, cum possit scripto, nutu, vel alio signo externo exprimi, ut patet de absolutione ab excommunicatione. Nec refert, quod hoc forum sit secretum, quia secreta, vel publica expressio sententiæ non variat essentialiter sententiam. Confirmatur: Confessio facta nutu, vel scripto est valida; ergo etiam absolutio.

5. Verum, his non obstantibus, cum sententia negativa vocetur à Theol. certa, ut ait Card. Lugo de *Sacr. Euchar. disp. 13. sect. 1. n. 2.* Granadus in 3. *p. cœm. 7. tract. 1. disp. 6. sect. 1. n. 1.* & alij, non audeam sententiam Joannis Pontij practicæ approbare, sed ejus finalem resolutionem judicio Sanctæ Sedis remitto. Et quidem nimis premit, & urget, ut dixi in principio Resolutionis, modus loquendi Eugenij Papæ in suo decreto, *sess. ult. Concil. Florent. Patrum Concil. Trident. citato cap. 3. sess. 14.* qui dum de hoc Sacramento loquuntur in particulari utuntur terminis, in importantibus vocalem & oralem

pronunciationem formæ. Nam Eugenius in suo decreto, ita ait: Hujus Sacramenti forma sunt verba absolutionis, quæ Sacerdos proferet cum dicit, *Ego te absolvo*: Ubi termini isti, quæ Sacerdos proferet cum dicit, sunt diligenter expendendi; non enim possunt retinere suam veritatem in tali oratione, nisi prout denotant vocalem pronunciationem istorum verborum fieri à Sacerdote, ut per se patet; sicque significat id esse de essentia hujus formæ. Patres item Trident. dicunt, formam hujus Sacramenti illis ministris verbis positam esse; *Ego te absolvo.* Idem *cap. 6.* egendo de absolutione Sacramentali, ita dicunt, velut à iudice sententia pronunciat, quæ omnia, & singula sic accuratè posita significant evidenter formam hujus Sacramenti debere vocalem esse, seu debere voce Sacerdotis absolverentis pronuntari. Et licet aliqui DD. asserant, quod in articulo mortis possit sub conditione baptizari aliquem cum aqua rosacea, tamen in hoc casu ipsi contendunt, & conantur salvari Baptismus esse collatum in materia apta, & designata à sacra Scriptura, & Conciliis; quia cum secundum aliquos Philosophos Elementa sint in mixto, aqua rosacea, vel ab herbis elicita dici potest aqua. Sed in casu de quo loquimur, nescio quo pacto possint verificari verba Conciliorum, quod Confessarius absolvendo nutu, vel scriptura, dicatur proferre absolutionem voce humana; Ideo, ut dixi, tu cogita.

RESOL. XVII.

An sit absolvendus, qui non confitetur nisi generalia?

Et pro praxi queritur, an si rusticus, qui grosso modo sine certo numero peccatorum mortalium indocto Parocho bona fide confessus est, teneatur postea, detecto errore, confessiones factas reiterare?

Et an saltem in dicto casu teneatur Rusticus denovo confiteri, & declarare numerum peccatorum, quæ in aliis Confessionibus non fuerit confessus, sed in confesso tantum?

Et observatur, quod in articulo mortis, si aliquis dicere in specie commisit multa perjuria, v. g. non explicando numerum propter temporis angustiam, possit absolvi, &c.

Et notatur confessiones bona fide factas post confessionem invalidam non esse necessario repetendas.

Et datur Regula, quomodo pœnitens debeat se accusare de peccatis omissis in confessionibus invalidis, quando denovo valide confitetur. Ex p. 11. tract. 6. & Misc. 6. Refol. 69. aliàs 58.

§. 1. **A**D hunc casum sic respondet Caspensis in *Cur. Theol. tom. 2. tr. 24. disp. 4. sect. 15. n. 135.* Inquires quid sit faciendum cum homine rudi, qui non confitetur nisi quædam generalia? Respondetur si sit verè attritus, & verè apprehendat se peccasse, absolvendus est: communiter tamen, & extra necessitatem non est absolvendus, quia eo ipso quod non confitetur aliquod peccatum in particulari, sufficienter intelligitur non apprehendisse, quid sit peccatum, maxime cum interroganti de rebus in particulari, in quibus regulariter datur peccatum ad minus veniale, ut de distractione in oratione; ipse tamen semper respondet in nulla re illarum peccasse, quapropter neque attritionem habere potest. Ita Caspensis.

2. Verum Palqualigus in *Theol. tom. 2. disp. 83. sect. 1. num. 10.* putat posse absolvi eum qui solum dicit se peccasse, etiam si nesciat exprimere aliquod peccatum sive in genere, sive in specie, quia dum

Sup. hoc in
Refol. & §§
annor. pri-
mæ hujus
Ref.

Sup. hoc
in
Refol. & §§
annor. pri-
mæ hujus
Ref.

Sup. hoc
in
Refol. & §§
annor. pri-
mæ hujus
Ref.